

Van de voorzitter

U leest op dit moment weer een gloednieuwe Mededelingenkrant. En na de ALV van 22 maart jl. de eerste waarin ik dit stukje mag schrijven. Want op dat moment heb ik namelijk het stokje (letterlijk de voorzittershamer) van mijn voorganger Maurice de Jongh overgenomen. Bij deze spreek ik nogmaals mijn dank uit aan Maurice, die in een turbulente periode die rol 'ad interim' heeft opgepakt. Voor diegene die de ALV niet bijgewoond hebben, zeg ik het hier nog een keer. Ik ben trots dat we zo'n mooie Oudheidkamer hebben én een HVZ die na 40 jaar nog steeds springlevend is! Maar alleen maar doorgaan op de oude weg, is niet de ambitie van het huidige bestuur. We willen de mooie en waardevolle dingen behouden en versterken maar we gaan zeker ook nieuwe activiteiten introduceren en vooral ook meer aan de weg timmeren! De speerpunten voor 2023 zijn:

- **leden** werven en ook (nog) meer toegevoegde waarde bieden voor het lidmaatschap ;
- **vrijwilligers** werven, ondersteunen, versterken én waarderen ;
- **organisatie** optimaliseren ;
- **HVZ beter in beeld** brengen ;
- **digitalisering** slim benutten.

Dus er is genoeg te doen! En dat kunnen wij natuurlijk echt niet 'alleen' (als bestuur). Dat doen wij graag met al onze vrijwilligers en mét de leden. En we hebben jullie daarin keihard nodig. We hebben vacatures in ons bestuur (o.a. penningmeester en secretaris), maar we zoeken ook vrijwilligers die of iedere week of juist incidenteel willen ondersteunen op taken die voorbij komen (en dat zijn er heel veel). Dus als je denkt dat (of twijfelt of) jij hierin iets kan en wil betekenen, neem dan eens contact met mij op (jeroen@swaen.org), dan stemmen wij hier vrijblijvend (!) over af.

Deze mededelingenkrant staat weer bomvol met zaken die binnen de HVZ spelen, gespeeld hebben of gaan spelen. Zo wordt er teruggeblikt op de 3 succesvolle lezingen over de 2e wereldoorlog, onze kraam op Koningsdag en andere interessante zaken. Maar ook blikken we vooruit op de komende expositie over Van Drimmelen. Er wordt aandacht gegeven aan 'Historisch Zwijndrecht, Volume 2' en nog veel meer. En tot slot wil ik nog een misverstand wegnemen dat op tafel kwam bij de ALV. Sommige

Steun
de Swaen
* word lid *
voor slechts
15 euro

mensen hebben zich niet opgegeven voor de 'digitale nieuwsbrief' omdat zij denken dat deze de (papieren) mededelingenkrant gaat vervangen. Wees gerust; dat is niet de bedoeling! Die blijven naast elkaar bestaan. De digitale nieuwsbrief is dus extra, met actuele info, die niet kan wachten tot een eerstvolgende mededelingenkrant. Dus mocht je dat nog niet gedaan hebben, geef je e-mailadres dan alsnog even door (via pr@swaen.org).

Veel plezier met deze mededelingenkrant. Wij zien jullie graag terug bij één van onze volgende activiteiten of in de Oudheidkamer zelf natuurlijk (en vergeet je niet aan te melden als vrijwilliger, in welke kleine of grote rol dan ook).

Vrijwilligers in de schijnwerpers

Tijdens de lintjesregen in Zwijndrecht, op woensdag 26 april, werden **Adri de Jong – Mels** en haar man **Toon de Jong** tot hun grote verrassing benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau. Beiden kregen voor hun inzet bij verschillende organisaties het lintje opgespeld.

Hartelijk dank Adri en Toon, namens de Historische Vereniging Zwijndrecht en Stichting De Vergulde Swaen voor de jarenlange trouw en de verrichtte werkzaamheden voor Oudheidkamer De Vergulde Swaen.

Hartelijk gefeliciteerd met jullie welverdiende onderscheiding! Hulde!

Expositie 'Houthandel van Drimmelen: 100 jaar'

Houthandel Van Drimmelen viert haar 100-jarige bestaan met een mooie expositie in De Vergulde Swaen. De tentoonstelling belicht dit prachtige familiebedrijf, dat dit jaar haar eeuwfeest viert, met een blik in het verleden door middel van foto's, films, posters, reclame-items, gereedschap, attributen en nog veel meer om de herinneringen naar boven te halen. Kortom, veel herkenning en dan ook nog eens in een prachtige professionele opstelling, waaraan veel aandacht is besteed.

Zeer vermeldenswaard zijn twee, speciaal voor deze gelegenheid gerestaureerde schilderijen, destijds in

opdracht geschilderd door Clement Bezemer, voorstellende de bedrijvigheid bij de houthandel. Echte aandachttrekkers en een lust voor het oog! Beide prachtige kunstwerken, in een kloek formaat, stralen historie uit en als Historische Vereniging zijn we trots dat we deze bijzondere kunstwerken tentoon mogen stellen gedurende deze expositie. Daarna zullen ze weer hun eigen prominente plek bij Van Drimmelen innemen.

Omdat Van Drimmelen, als rechtgeaard familiebedrijf, heel veel aandacht heeft besteed aan de viering van deze mijlpaal, is in goed overleg de opbouw en daarmee ook de opening van expositie wat opgeschoven in de tijd. De exacte datum krijgt u nog van ons te horen. Volg ons op Facebook, kijk op de website en schrijf u in voor de digitale nieuwsbrief (door te mailen naar pr@swaen.org), dan blijft u altijd op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. Het publiek mag het verloop van de opbouw gerust komen volgen; er is al genoeg te zien om nieuwsgierig te worden naar het eindresultaat. De looptijd is van eind juni tot en met zondag 9 juli en gaat na de vakantie nog een maand door van woensdag 23 augustus tot en met woensdag 20 september 2023.

Graag tot ziens in Oudheidkamer De Vergulde Swaen.

Een schenking met een bijzonder verhaal

Wellicht is het u al opgevallen. Als u in De Vergulde Swaen de balieruimte binnenstapt, hangt boven het bankje een fantastische foto aan de muur. Op deze plaat, die waarschijnlijk vanaf de Zwijndrechtse kant geschoten is, kijken we uit op een fantastisch staalje techniek. Drie enorme kranen, vastgezet op scheepsrompen, ook wel 'bokken' genoemd, tillen een brugdeel op zijn plek. Je vraagt je haast af hoe zo iets kan blijven drijven. Het is een machtig gezicht. Van deze gebeurtenis waren we binnen de Historische Vereniging reeds op de hoogte. In 2019 werd in het artikel '80 jaar stadsbrug' in *Swindregt Were* hier uitgebreid over geschreven. Twee bogen van de spoorbrug waren tijdens de Tweede Wereldoorlog opgeblazen, namelijk in september 1944 en in maart 1945. Toen de Duitsers uit het land waren verdreven, moest de infrastructuur zo snel mogelijk worden hersteld. Omdat het benodigde materiaal in Nederland niet verkrijgbaar was, werden er brugdelen uit Engeland gehaald. Hoewel zij eigenlijk niet voldeden (zij hadden slechts één spoor) was het beter dan niets.

Wat de nieuwgeplaatste foto in de balieruimte bijzonder maakt, is dat deze gehangen heeft bij een oud-medewerker van scheepssloperij 'Frank Rijdsijk', later 'Holland'. Binnen dat bedrijf werd de foto gebruikt als promotiemateriaal. En dat was niet zomaar, want deze scheepssloperij heeft een enorm aandeel gehad in de herstelwerkzaamheden in deze omgeving. En dat is nieuwe informatie!

De directeur van scheepssloperij 'Holland', ingenieur Th. Tideman, had een vooruitziende blik, want al in de beginjaren van de Tweede Wereldoorlog hield hij er rekening mee dat bruggen opgeblazen zouden kunnen worden als de Duitsers

aan de verliezende hand zouden zijn. Om het herstel te bevorderen, trof hij dan ook de nodige voorzorgsmaatregelen. Zo had hij in 1940-1941 een casco van een oud sloopschip laten afzinken in de Rietbaan. Enkele jaren later sprak hij met ingenieur W. den Boer die op basis van dit casco een bok ontwierp. Na de overgave van de Duitsers konden de werkzaamheden aan de bokken dan ook direct van start gaan. Omdat er een enorme schaarste was aan materialen haalde men overal onderdelen voor de bokken vandaan. De lieren kwamen uit de sloopvoorraad van de scheepssloperijen, die vervolgens door machinefabriek Kraayeveld in Sliedrecht werden aangepast. Ook werd er een stoomketel gevonden. Kloos uit Kinderdijk bouwde de poten, die in het riet van de Rietbaan verborgen waren geweest. Het staaldraad had men eveneens in de modder langs de grienden van de Oude Maas verstopt. In de

loodsen van sloperij Holland waren dubbele muren gemetseld om kleinere onderdelen van de bok te kunnen verbergen. In tien maanden tijd werden alle materialen omgebouwd en samengevoegd op de werf van scheepsbouwer Lanser te Sliedrecht. In maart 1946 kwam de bok 'Ajax' eindelijk gereed en konden de herstelwerkzaamheden beginnen. Naast de 'Ajax' werden voor dit karwei ook de 'Condor' en de 'Hercules' ingezet. Uiteindelijk duurde het nog eens vier tot vijf maanden totdat op 15 juli het laatste brugdeel op zijn plek werd geheesen. Van deze gebeurtenis zijn vele foto's bekend. Er werden zelfs ansichtkaarten van gemaakt met op de achterkant de voor de Duitsers niet zo sympathieke tekst: 'Door de mof geschonden, Door Neerlands energie verbonden.' Nadien werd de 'Ajax' nog ingezet bij de herstelwerkzaamheden aan onder meer de Moerdijkbruggen. Na het werk in Nederland werd de 'Ajax' verkocht aan Nederlands-Indië. De bok is daar echter nooit aan het werk geweest. In 1948 verging deze in een storm in de Middellandse Zee en zonk daarbij tot 2500m diepte.

Met dit verhaal in ons achterhoofd wordt de foto nog spectaculairder en indrukwekkender. Wij zijn de schenkers, de heer Van der Linden en de heer Hoek, dan ook enorm dankbaar voor de foto, maar ook voor het fantastische en voor veel mensen nog onbekende verhaal.

Actie 'Historisch Zwijndrecht – Volume II' succes!

Sinds eind maart is het nieuwe boek van de Historische Vereniging te koop bij De Vergulde Swaen en Hyperion Zwijndrecht. Inmiddels zijn al meer dan honderdvijftig exemplaren van Historisch Zwijndrecht – Volume 2 over de toonbank gegaan. De verkoop gaat dus razendsnel! Om nog wat extra aandacht aan het verschijnen van het boek te besteden, hebben we in de eerste week van april een actie georganiseerd. Vijf dagen lang werden iedere dag drie foto's van het boek op een bijzondere locatie in Zwijndrecht op onze Facebookpagina (www.facebook.com/HistorischeVerenigingZwijndrecht) gezet. Uiteraard waren deze plekken met grote zorg uitgekozen; de geschiedenis van deze locaties wordt namelijk besproken in het nieuwe boek. De persoon die het eerste met de juiste antwoorden kwam, won een gratis boek. Al op de eerste dag werd duidelijk dat het raadspel nog niet zo gemakkelijk was. Het duurde maar liefst drie uur voordat de goede plekken geraden waren. Vooral het hofje aan

de Buizerdstraat bleek een moeilijk te raden foto. In de daarop volgende dagen wist men de juiste antwoorden sneller te raden en nam ook het aantal deelnemers toe. Uiteindelijk hebben we dan ook vijf enthousiaste deelnemers met een gratis boek mogen verblijden. Bij het ophalen van het boek lieten zij maar wat graag merken hoe blij ze waren met het winnen van het boek. Interessant hieraan is dat lang niet alle winnaars lid van onze vereniging waren. Dat betekent dat we via Facebook toch ook een publiek kunnen bereiken dat ons wel kent of steeds bekender met ons wordt, maar nog geen lid is. Dat wordt dan ook de volgende stap. Daarmee was de publiciteitsactie zeker een succes te noemen.

Uiteraard is Historisch Zwijndrecht – Volume II nog steeds te koop bij De Vergulde Swaen voor slechts 25 euro.

Foto: Bestuurslid PR&Communicatie Maurice de Jongh mocht één van de winnaars persoonlijk het boek overhandigen.

Genealogie: gezondheidstoestand in de gemeente onderzocht

Wie denkt dat genealogie alleen betrekking heeft op het uitzoeken van stambomen, komt bedrogen uit. Hoewel, eigenlijk is dat natuurlijk wel de belangrijkste taak van genealogen. Voor de meeste mensen is dit ook het interessantst, want we willen graag weten 'wie een zoon, dochter, verre neef of nicht van wie is' en natuurlijk zoeken we naar de sappige details in deze stambomen. Al eerder lieten we zien dat een man drie zussen (na elkaar) trouwde, terwijl er bij twee andere families zoveel onderlinge huwelijken werden afgesloten dat iemand tegelijkertijd een oom en een opa van hetzelfde familielid was. Bijzondere verhalen!

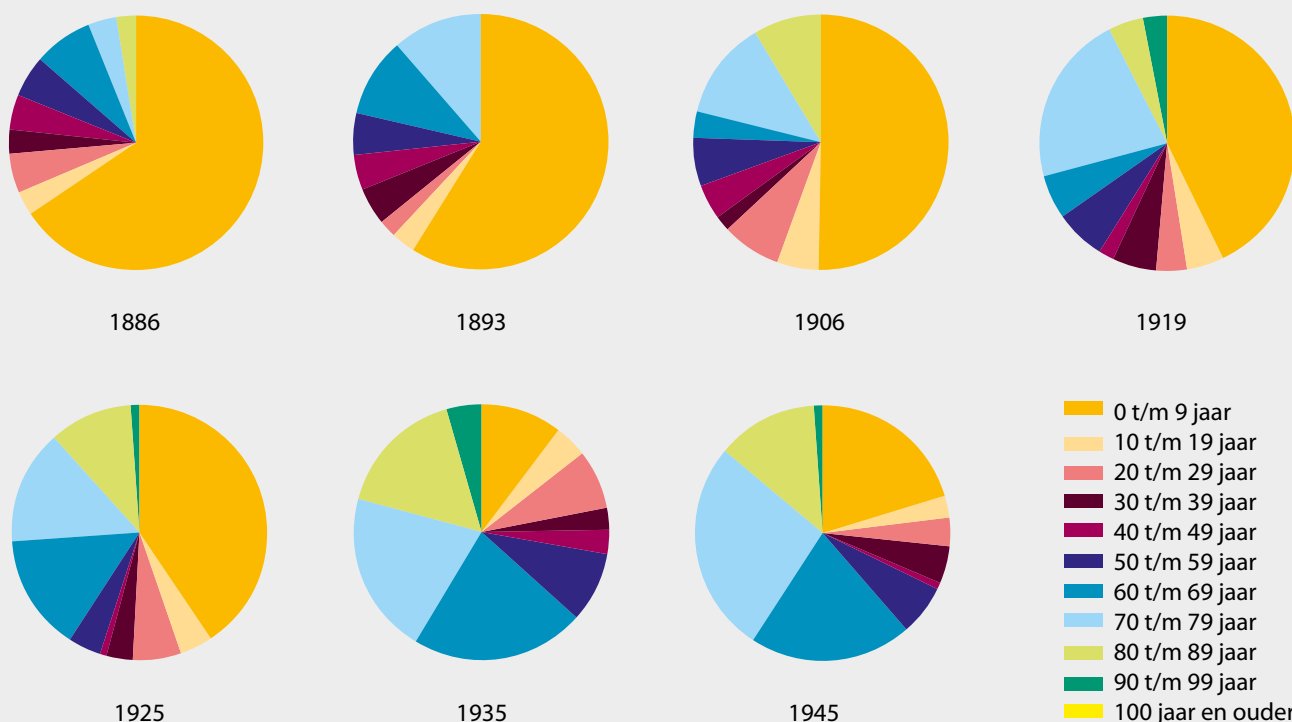
Maar, genealogie omvat dus veel meer. Aan de hand van het computerprogramma HAZA-21 dat wij gebruiken, kunnen we ook allerlei inzichten verkrijgen over de toestand van de gemeente als geheel, bijvoorbeeld als het gaat om het aantal sterfgevallen of geboorten in een bepaalde periode. Zo hebben we deze keer eens wat getallen op een rijtje gezet die betrekking hebben op de sterftes in de gemeente

Zwijndrecht. Zoals u wellicht weet, is het algemeen bekend dat vanaf de jaren negentig van de negentiende eeuw de gezondheidstoestand in de gemeente verbeterde. Onder meer de totstandkoming van het waterleidingbedrijf (1897) was hier verantwoordelijk voor, terwijl in dezelfde periode ook de medische stand en de zorgvoorzorgingen. Maar klopt dit verhaal wel met de gegevens in onze genealogische bronnen? We hebben 7 jaartallen uitgekozen en vervolgens een cirkeldiagram van de sterftegevallen in die jaren gemaakt. Deze jaartallen zijn: 1886, 1893, 1906, 1919, 1925, 1935 en 1945. Hierbij is 1919 interessant, omdat toen de Spaanse Griep de wereld in zijn greep hield. Tegelijkertijd is natuurlijk ook 1945 opvallend; een jaar waarin de Tweede Wereldoorlog eindigde. Veel mensen waren door de oorlog verarmd en vooral in de laatste winter hadden zij erg moeten afzien. En daardoor zijn de gegevens van dit jaar ook moeilijker te interpreteren.

Wanneer we de cirkeldiagrammen vergelijken, valt direct het percentage op van de overledenen in de leeftijd tussen

0 en 9 jaar oud (oranje sector). In 1886 was dit maar liefst 66 procent; of te wel twee op de drie gestorvenen kwam uit deze leeftijdscategorie. In de daarop volgende jaartallen ligt dit percentage nog op ongeveer 50 procent, maar in 1935 is dit nog slechts 10 procent! We kunnen daarmee stellen dat de medische stand en kennis in zoverre verbeterd waren dat de zuigelingensterfte in die periode enorm gedaald was met als gevolg bevolkingsgroei. Daar tegenover staat dat het aandeel van sterfgevallen in de oudere categorieën steeds verder toeneemt. Ongeveer 60 procent van de sterfgevallen in 1935 en 1945 was 60 jaar of ouder. Daarmee kunnen we zeker concluderen dat het 'sterftepatroon' veranderde in deze door ons onderzochte halve eeuw.

Bent u nieuwsgierig naar uw voorouders? Neem dan contact op met de interessegroep genealogie door te mailen naar genealogie@swaen.org.

Lezingen over de Tweede Wereldoorlog

In de maand april hebben drie lezingen plaatsgevonden over de Tweede Wereldoorlog. In aanloop naar de activiteiten in de eerste week van mei leek dit een uitermate geschikt moment om de lezingen te geven. Het waren dan ook drie indrukwekkende avonden.

Op de eerste avond vertelde Ko Barendrecht verschillende verhalen over de verschrikkingen die 'gewone' mensen in onze gemeente moesten meemaken tijdens deze periode. Ook kwam de familie De Wit ter sprake, waarvan verschillende leden in het verzet zaten. Twee van de zeven zonen sneuvelden door de hand van de vijand. We kunnen wel stellen dat deze periode een enorme impact op dit gezin had. Een week later was het de beurt aan Frans Meijer, telg van de apothekersfamilie Meijer op het Veerplein. Vanwege hun Joodse afkomst heeft deze familie verschrikkelijke dingen tijdens de Tweede Wereldoorlog meegemaakt. Veel familieleden overleefden de oorlog dan ook niet. Een grote tragedie en een zwarte bladzijde in de Zwijndrechtse geschiedenis. In de derde lezing vertelde Frank van Riet over zijn boek 'De Dordtse affaire'. Hierin ging hij in op de moeilijke positie van de politie in Dordrecht in deze periode. Ook in Zwijndrecht waren de hoofrolspelers behoorlijk actief onder meer bij het opsporen van Frits Vogel en meester Nawijn. Eerstgenoemde was een bekende verzetsheld, terwijl de tweede als onderwijzer van de openbare lagere school aan de Lindelaan meerdere Joden in zijn huis verborgen hield, totdat hij werd betrapt. Het waren stuk voor stuk lezingen met indrukwekkende verhalen. Het is dan ook belangrijk dat we deze periode blijven herdenken, zodat ook toekomstige generaties leren dat leven in vrijheid niet vanzelfsprekend is. Dat de Tweede Wereldoorlog nog steeds leeft, bleek ook wel uit het aantal bezoekers. Ruim honderd mensen wisten hun weg naar De Vergulde Swaen te vinden.

Aandacht voor de Pietermankerk

In de afgelopen maanden is er op verschillende manieren contact gelegd met de nieuwe eigenaren van de Pietermankerk. Als Historische Vereniging Zwijndrecht zijn wij erg blij met het feit dat dit rijksmonument dankzij hen een nieuw leven gekregen heeft. De nieuwe eigenaren hebben het gebouw en het eilandje namelijk opgeknapt en zij gebruiken de locatie nu voor kleinschalige evenementen, zoals zakelijke bijeenkomsten, huwelijksvoltrekkingen en feesten. Op hun website www.depieterman.com is hier meer over te lezen.

Wij kregen van de nieuwe eigenaren al enkele keren het verzoek om tijdens zo'n evenement iets op locatie te komen vertellen over de geschiedenis van de kerk. Uiteraard hebben we dat gedaan. Daarnaast ontvingen we een volle doos met daarin exemplaren van het standaardwerk van Kees van der Leer en Ad de Ridder over de geschiedenis van de Pietermankerk. Deze boekjes kunnen we weer verkopen, dus daar zijn we reuze blij mee.

Tot slot zijn wij voor ons winkeltje op zoek gegaan naar nieuwe producten om te verkopen. We werden benaderd door Gerjo de Wit van *CAD studio Gerjo* die zich specialiseert in kartonnen bouwplaten. Op de website www.cadstudioerjo.nl

zijn onder meer ontwerpen van de Dordtse dom en ook de brandweerkazerne in Zwijndrecht te vinden. Daar waren we dan ook uiteraard enthousiast over. De schets van de Pietermankerk sprak ons echter het meest aan. In goed overleg heeft Gerjo het ontwerp van de bouwplaat definitief gemaakt. Samen met de nieuwe eigenaren van de Pietermankerk hebben we vervolgens 500 bouwplaten besteld en deze zijn inmiddels in onze winkel in De Vergulde Swaen te koop voor slechts 5 euro. Leuk voor jong en oud!

Op die manier heeft het Pietermankerkje weer onze volledige aandacht gekregen. Maar, in de toekomst willen we het assortiment zeker uitbreiden. Wat dacht u bijvoorbeeld van een bouwplaat van de Watertoren of het Raadhuis?

Pieter d'Hontfontein krijgt opknopbeurt

Het is de bekendste rotonde van Zwijndrecht. Een ieder die onze gemeente binnenrijdt na een weekendje weg of een lange vakantie, weet pas dat hij of zij weer in 'het dorp' is als er om de rotonde op de Koninginneweg gereden wordt. De beelden vormen met de fontein wellicht het bekendste aangezicht van Zwijndrecht. Echter, de fontein verkeert al jaren in een erbarmelijke staat; de weersomstandigheden hebben de beelden behoorlijk aangetast en in de onderbak zijn op diverse plekken lekkages ontstaan. Al eerder had wethouder Jacqueline van Dongen aan de Historische Vereniging laten weten dat zij al enige tijd bezig was om geld vrij te maken voor de renovatie van de rotonde. Echter, door de hoogte van het bedrag van 480.000 euro bleek dat geen gemakkelijke opgave. Maar nu is dan toch de kogel door de kerk. Wij kregen namelijk van de wethouder te horen dat het gelukt is het benodigde geld bij elkaar te krijgen! Dat betekent dat men binnen afzienbare tijd zal beginnen met het herstel van de beelden en de fontein. Wij zijn er heel erg blij mee. Om die reden een korte geschiedenis van het geheel.

Pieter d'Hont (1917-1997) was een beeldend kunstenaar en beeldhouwer. Hoewel zijn thuisbasis Utrecht was, was hij

zeker niet onbekend in Zwijndrecht. Zo had hij eind jaren vijftig al een drietal beelden mogen ontwerpen voor op de rotonde op de Burgemeester Jansenlaan; 'de wieder, de planter en de oogster'. Uiteraard zijn dit verwijzingen naar het tuindersverleden van de gemeente. In 1966 werd in het Develpark zijn beeld 'Prelaten in gesprek' onthuld. Twee jaar later volgde nog een beeld genaamd 'De bizon' aan het Swanendrift. Echter, zijn meesterwerk in Zwijndrecht werd een jaar eerder geopend. De totstandkoming ervan ging terug tot het begin van de jaren zestig. Burgemeester Slobbe had destijds het plan opgevat om de entree van Zwijndrecht een meer stedelijke allure te geven. Het bevolkingsaantal was sterk groeiende door de vele uitbreidingen, onder meer in Kort-Ambacht en Nederhoven. 'Dorpsheid' paste hier niet meer. Burgemeester Slobbe gaf Pieter d'Hont dan ook de opdracht een levensgroot beeld te ontwerpen dat in vorm en afwerking zou contrasteren met de eentonige flats die overal langs de Koninginneweg waren verrezen. Pieter d'Hont zag zijn kans schoon om een lang gekoesterde droom, een monumentale rotonde, te ontwerpen. Een onderneming die maar liefst zes jaar duurde. In 1967 werd de fontein onthuld en sindsdien is deze niet meer weg te denken uit onze gemeente. Het is het grootste kunstobject in de openbare ruimte van Zwijndrecht. Het behoort tot één van de hoogtepunten uit het oeuvre van d'Hont. De figuren op de fontein staan voor wetenschap, kunst, arbeid en geloof. In het midden staat een moeder met kind als symbool van leven. Volgens de beeldhouwer zijn deze begrippen 'belangrijke voorwaarden voor een menswaardig bestaan. Zonder dat fundament kan een samenleving niet functioneren'. Daarmee is de fontein niet alleen letterlijk beeldbepalend, maar ook een symbool voor de waarden waar Zwijndrecht voor staat. Met recht verdient de 'Pieter d'Hontfontein' dan ook een opknopbeurt.

Historische Vereniging ook buiten De Vergulde Swaen actief

Van de Eben Haëzerkerk (Gereformeerde Gemeente) aan de Burgemeester Jansenlaan kwam bij de Historische Vereniging het verzoek binnen om foto's van het vroegere Zwijndrecht te mogen exposeren voor bezoekers van hun jaarlijkse activiteitenmarkt op zaterdag 10 juni a.s. Ook was er interesse voor foto's van de Watersnoodramp 1953 in Zwijndrecht.

Eenzelfde soort verzoek kregen we van Nebo-Cedrah (Reformatrische Ouderenzorg) om oude foto's, vanaf eind juni tot en met de maand september, tentoon te mogen stellen in de hal van het Woonzorgcentrum aan het Hoofdland. Op die manier willen de organisatoren de eigen bewoners en bezoekers de sfeer van 'hoe het vroeger was' laten herbeleven.

Aan zulke speciale verzoeken werken we als Historische Vereniging Zwijndrecht uiteraard graag mee. Voor beide locaties zullen enkele tientallen foto's geselecteerd worden. We wensen beide organisaties veel succes met hun mini-exposities.

Koningsdag

Donderdag 27 april. Deze datum staat bij veel mensen al weken van te voren in de agenda omcirkeld. De vele festiviteiten in het kader van de verjaardag van de koning zijn altijd iets om naar uit te kijken. Dat gold voor de Historische Vereniging Zwijndrecht dit jaar helemaal. Voor het eerst in jaren hadden we namelijk besloten om tijdens deze feestdag een kraam op de braderie op de Burgemeester de Bruinelaan te bemannen. We waren dan ook al weken met de voorbereidingen bezig. Want wat wil je laten zien? Wil je spullen verkopen? Moeten er leden geworven worden? Het antwoord op al die vragen was uiteraard 'ja'! Om reclame voor onze vereniging te maken, hadden we dan ook speciaal kleurplaten door bestuurslid Astrid laten ontwerpen. Maar liefst 500 kleurplaten hebben wij uitgedeeld aan de kinderen, ook in de hoop dat de ouders dan de QR-code zouden scannen en gelijk maar lid zouden worden. Daarnaast wilden we ons nieuwe boek 'Historisch Zwijndrecht – Volume II' verkopen en tweedehands boekjes over Zwijndrecht en het koningshuis. In 'diensten' van twee uur wisselden maar liefst tien vrijwilligers elkaar af. Het werd een mooie dag. Veel leden kwamen even langs om te buurten. Hoewel de (materiële) opbrengst uiteindelijk een beetje tegenviel, hebben we aan alle inwoners van Zwijndrecht laten zien wie we zijn en waar we voor staan. Dat is een goed begin! **Wij willen alle vrijwilligers heel erg bedanken!**

Besluit Koningshuis collectie

Al jaren kampt de Historische Vereniging Zwijndrecht met gebrek aan ruimte. Inmiddels zijn alle kamers in De Vergulde Swaen gevuld. Soms staan zij zelfs zo vol, dat het overzicht ook een beetje kwijt is. Om die reden is het bestuur tot het besluit gekomen om een deel van de collectie te 'ontzamelen'. Met andere woorden: wij willen een deel van de collectie afstoten. Inmiddels zijn we daar ook mee begonnen. De collectie van het Koningshuis is inmiddels afgestoten, voor zover er geen (historische) link is met Zwijndrecht. Wij zijn nu nog op zoek naar een nieuw adres voor de spullen. Mocht u interesse hebben in voorwerpen, tijdschriften, boeken of posters van het Koningshuis, kom dan vooral even langs op de woensdagmiddag tussen 13.30 en 16.00 uur om te kijken of er misschien iets voor u bij is.

Een bijzondere vondst

Onlangs werden wij geattendeerd op een verhaal op facebook over een bijzondere archeologische vondst. Hierbij stond de volgende tekst: 'Tijdens regenachtige dagen worden onze archeologen soms opgevrolijkt door blinkende vondsten. Deze sierdegen kwam onlangs bij een opgraving in Zwijndrecht tevoorschijn. De term sierdegen is wat misleidend want hiermee kon je een potentiële vijand flink verwonden of zelfs doden. Het wapen dateert vermoedelijk uit de eerste helft van de achttiende eeuw. Onze metaalspecialist gaat de sierdegen verder analyseren en deze voorlopige datering verifiëren.'

We vermoeden dat de exacte locatie zich ergens buitendijks bevindt in de buurt van het bedrijventerrein Groote Lindt. Omdat hier verder geen bebouwing was, is het natuurlijk een belangrijke vraag hoe de degen op die plek terecht is gekomen.

Is deze aangespoeld?

Heeft iemand deze weggegooid in het riet? Wij zullen het onderzoek van RAAP (Onderzoeks- en Adviesbureau voor Archeologie) in ieder geval nauwgezet in de gaten gaan houden.

Meer weten over archeologie? Neem dan contact met ons op via pr@swaen.org.

Onthulling Oorlogsmonument gebroeders Talens

In de middag van donderdag 4 mei was in Eltheto bij de Oude (of hervormde) kerk aan de Kerkstraat een grote groep mensen bijeengekomen. Daarbij behoorde ook een drietal oorlogsveteranen, waarnemend burgemeester Edo Haan en een afvaardiging van het bestuur van de Historische Vereniging Zwijndrecht. Jeroen Put, Klazien Odekerken en Maurice de Jongh waren uitgenodigd om getuige te zijn van dit bijzondere moment. Bij het graf van veldwachter Jan Talens (1867-1931) en zijn vrouw Marianna Germeraad (1871-1933) werd namelijk een tweede steen onthuld, geëerd aan hun twee zonen Berend en Klaas. Na een kopje koffie/thee met een koek liepen de aanwezigen langs de kerk met de enorme halfstok hangende Nederlandse vlag om zich op het kerkhof bij de steen te verzamelen. Na een korte introductie door Margo Pijl van het Comité 4 en 5 mei werd het woord gegeven aan Dan van Lunsen, kleinzoon van Berend Talens. Hij vertelde dat de beide broers tijdens de Tweede Wereldoorlog waren omgekomen door oorlogsgeweld. Klaas was actief als soldaat bij de luchtmachtafdeling van de KNIL en hij werd op 1 maart 1942 gedood toen de Japanners het militaire vliegveld van Kalidjati innamen. Zijn lichaam werd nooit gevonden. Broer Berend, die marinier was, sneuvelde enkele dagen eerder aan boord van de kruiser Hr. Ms. Java tijdens de "Slag in de Javazee". Ook zijn lichaam werd nooit gevonden. De familie was al jaren bezig om de beide broers een mooie gedenkplek te geven. Omdat hun 'roots' in Zwijndrecht lagen, vonden de nabestaanden het niet meer dan logisch als dit in onze gemeente zou gebeuren. De beide broers stonden echter niet in Zwijndrecht ingeschreven, immers werkten en woonden zij in Nederlands-Indië. Dus bleek dit plan lastiger dan gedacht. Om die reden kwam de familie met het idee om de beide broers een plekje te geven bij hun ouders. En dit was dus wel gelukt! Na deze woorden mochten de zoon (91) en dochter (85) van Berend Talens de steen onthullen door de Nederlandse vlag er vanaf te halen. Vervolgens klonk het trompetgeluid van 'The Last Post', gevolgd twee minuten stilte. Daarmee eindigde het officiële programma. In De Vergulde Swaen werd de middag afgesloten met een hapje en een drankje. Het is de bedoeling dat men ieder jaar op 4 mei op het graf een bloem zal leggen, zoals dat ook gebeurt bij de oorlogsgraven op de begraafplaats aan de Jeroen Boschlaan en bij de Pietermankerk. Ook dank aan Bas Los die altijd nauw contact met de nabestaanden van de familie Talens heeft onderhouden en daarmee eigenlijk als uithangbord voor de Historische Vereniging Zwijndrecht heeft gediend. *Foto: Wim Witte*

**De Vergulde Swaen is gesloten van 12 juli t/m 20 augustus
vanwege de zomervakantie. Wij verwelkomen u na de
zomermaanden weer graag in onze Oudheidkamer.**

Oproep contributiebetaling 2023

Een klein deel van de leden heeft de contributie nog niet betaald. Behoort u tot deze groep, wilt u dan de contributie van minimaal €15 overmaken op onze bankrekening:
NL15 RABO 0387 4116 74
t.n.v. de Historische Vereniging Zwijndrecht.
Graag onder vermelding van uw postcode en huisnummer.

Hartelijk dank voor de medewerking, *Peter Bergman*
Waarnemend penningmeester HVZ

Colofon

De Vergulde Swaen Mededelingenkrant is een uitgave van, voor en door leden van de Historische Vereniging. Verschijnt (minstens) 3x per jaar. Overname van tekst en beeld is alleen toegestaan met bronvermelding. Aan de publicaties in deze krant kunnen geen rechten worden ontleend.

ISSN: 1571 - 9766.

Oplage: 675 exemplaren. Kopij inleveren voor volgende uitgave: uiterlijk 30 september 2023.

Redactieadres (en secretariaat):

Rotterdamseweg 55, 3332 AC Zwijndrecht of via e-mail: pr@swaen.org.

Informatie via e-mail: info@swaen.org of

telefoon 078 - 612 56 81. Reserveringen uitsluitend telefonisch (tijdens openingsuren).

**Historische Vereniging
Zwijndrecht**

Oudheidkamer De
Vergulde Swaen.

Rotterdamseweg 53-55,
Zwijndrecht

Openingstijden:

woensdag en zaterdag
van 10.00 tot 16.00 uur en
zondag van 14.00 tot 17.00 uur.

Volg ons op facebook